



# Boompalen uit verre kweekbossen? Nee, bedankt

Rotterdam vindt alternatief in lokaal gerooide bomen en houtvrije *biobased* systemen

**De bekende ronde boompalen die jonge aanplant de eerste jaren ondersteunen, komen vaak van ver. 'Bomen worden gekapt, zodat wij hier nieuwe boompjes bij aanplant kunnen verankeren', vertelt de Rotterdamse adviseur bomen Ronald Loch. 'Absurd, eigenlijk. Hierdoor krijgt de biodiversiteit daar namelijk een gigantische tik. Waarom maken we aanspraak op deze productiebossen als je ook lokaal hout en afbreekbare houtvrije alternatieven kunt gebruiken?'**

Auteur: Karlijn Klei

Het hout voor de conventionele ronde boompalen komt vaak uit landen in Scandinavië of zelfs uit Canada, vertelt Loch. 'Daar worden dus bossen opgekweekt om (onder meer) boompalen voor Nederland van te maken. Die bossen worden na een jaar of tien gekapt.' Een deel van die bomen wordt naar Nederland verscheept. 'Met die massale bomenkap krijgt de biodiversiteit daar een gigantische opdonder. Ook de uitstoot die erbij vrijkomt, is niet om over naar huis te schrijven.' Rotterdam gooid het daarom over een andere boeg.

## **Tweede leven voor lokaal gerooid hout**

In 2020 bracht de vruchtbare samenwerking tussen de gemeente en GKB (zie het artikel over de ontwikkeling van de bladmulcher, elders in dit nummer) nog een duurzaam idee voort: boompalen van gekapte Rotterdamse stadsbomen. Gerooide boomstammen mag de gemeente niet weggeven; daarom worden er zogenaamde boomstamveilingen gehouden voor lokale partijen of particulieren zoals kunstenaars en houtbewerkers. De opbrengst gaat naar een goed doel binnen de stadsgrenzen. Bovendien heeft de gemeente een overeenkomst met de circulaire houtwerkplaats Buurman Rotterdam, die gerooide Rotterdamse boomstammen verwerkt tot

onder meer snij-en broodplanken. Daarnaast wordt er gekeken naar het gebruik van gerooide boomstammen door de gemeente. Door boompalen van eigen bodem te gebruiken, die door GKB tot vierkante palen worden gezaagd, worden er veel CO<sub>2</sub>-uitstotende handelingen bespaard. Daarnaast blijft de vastgelegde CO<sub>2</sub> in het hout opgeslagen. 'Boompalen worden normaliter rondgefreesd en gebundeld vervoerd naar de gebruiker. Dat zijn onnodige bewerkingen en rijbewegingen', aldus Loch. Eind 2020 werden de eerste vierkante Rotterdamse boompalen gebruikt in de Burgemeester Le Fèvre de Montignylaan.

## **Circulair vanaf 2050**

De gemeente Rotterdam timmert hard aan de weg voor het halen van de landelijke doelstelling om in 2050 een circulaire gemeente te zijn. De ambitie is een stedelijke economie die volledig is gebaseerd op hergebruik van goederen en grondstoffen. 'Bij het ontwerp moet eigenlijk al de vraag komen om te werken met middelen die je uit de stad haalt of heel dicht in de buurt', zegt Loch. 'Zoals lokaal gerooide bomen, maar ook materialen die uit herinrichtingsprojecten vrijkomen en prima hergebruikt kunnen worden. Dan ben je pas echt circulair bezig.'





4 min. leestijd



Vier grondankertjes (keepers) pinnen de jonge boom stevig in de grond

### Aanplant zonder boompaal?

Een ander alternatief dat in Rotterdam wordt toegepast, is het zogenaamde keeper-systeem, een houtvrij, biologisch afbreekbaar setje van vier grondankers en bio-touw waarmee de wortelkluit stevig in de grond wordt gepind. Bert van Vuuren, directeur van Natural Plastics, het bedrijf achter het systeem, vertelt dat hij de verontwaardiging van Loch deelt. 'Het is bizar: om hier boompjes te planten, worden ze elders in de wereld massaal gekapt', zegt hij. Dat was voor Van Vuuren destijds dan ook een van de voornaamste redenen om het keeper-systeem te ontwerpen. 'Er worden nog steeds miljoenen bomen gekapt om boompalen te maken voor Europa. Stel je eens voor welke impact het zou hebben als we daar massaal (houtvrije) alternatieven voor zouden gebruiken. Dat is niet alleen beter voor de mondiale biodiversiteit; het scheelt ook in CO<sub>2</sub>, zowel wat betreft uitstoot als opname. De bomen die niet gekapt worden, kunnen gewoon CO<sub>2</sub> blijven opnemen.'

De vier grondankertjes van het systeem worden met het bio-touw met de wortelkluit van de jonge boom verbonden. Die ankertjes moeten in harde, niet omgewoelde grond vastgezet worden. Van Vuuren vergelijkt het met een plug die in water geen houvast heeft. 'De montage is verder een eitje; als je je veterstrikdiploma hebt, kun je het keeper-systeem ook installeren.'

### Biologisch afbreekbaar

Het keeper-systeem is een *biobased* product, gemaakt uit reststromen uit de agrisector en

tuinbouw. 'De hoofdbestanddelen zijn maïsen aardappelzetmeel', vertelt Van Vuuren. 'Ondergronds wordt het hele systeem langzaam afgebroken. Na pakweg drie jaar – de periode dat jonge aanplant doorgaans ondersteuning nodig heeft – is het systeem bij wijze van spreken als een appel opgegaan in de grond.' In 2013 werd de eerste boom met het keeper-systeem aangeplant. Inmiddels zijn het er in Nederland al 80.000. 'Rotterdam heeft het systeem drie jaar lang uitvoerig getest op de eigen kwekerij, samen met andere verankeringssystemen', vertelt Van Vuuren. 'Het was een mooie praktijktest, die liet zien dat het systeem naar behoren werkt.'

Ook Loch vertelt dat hij de effectiviteit van de grondankertjes persoonlijk heeft ervaren. Waar zijn collega's met boompalen liepen te sjouwen, kwam Loch aanzetten 'met een tasje in de ene en een drijfstang in de andere hand'.

Niet vreemd, dus, dat hij verbaasde blikken kreeg toen hij aankondigde dat hij ook een boom kwam planten. 'Zij hadden met boompalen op de schouders het hele park door gelopen. De wagen mocht daar immers niet komen.' Het was dan ook niet vreemd, vervolgt Loch, dat het setje rap uit zijn handen werd gegrist toen hij klaar was. 'Zij wilden het ook uitproberen.' Toen het twee weken later fors stormde, was het even spannend, vertelt Loch. 'Ik wist natuurlijk niet zeker of het systeem die weersomstandigheden aankon. Maar wat denk je: toen ik langsging om het te checken, stonden de boompjes nog fier overeind. Voor mij was dat het bewijs dat het keeper-systeem werkt.'

Zowel het ondergrondse systeem als de vierkante boompalen bevalen goed, vertelt Loch. Ronde boompalen verdwijnen dan ook uit het Rotterdamse straatbeeld. 'We kiezen vooral voor vierkante boompalen als de grond los is, bijvoorbeeld doordat er een grote stobbe is weggehaald en nieuwe aarde is gestort', zo besluit Loch. 'Het keeper-systeem werkt vooral goed in stevige, niet omgewoelde grond.'



**BE SOCIAL**  
Scan, lees & deel!



Vierkante boompalen van gerooide Rotterdamse bomen aan de Burgemeester Le Fèvre de Montignylaan in 2020